

PITANJA I ODGOVORI

UVOD

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštitite zdravlja na radu (u daljnjem tekstu: Zavod) na svojim web stranicama posebnu pozornost posvećuje pitanjima koja su vezana uz područja rada Zavoda.

Odgovorima na postavljene upite nastoje se dati konkretne upute i pojašnjenja vezano uz ostvarivanje prava na specifičnu zdravstvenu zaštitu i prava za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti. Osim pitanja osiguranika, česti su upiti poslodavaca, kao i ugovornih subjekata Zavoda koji se odnose na tumačenje pojedinih odredbi Zakona o zdravstvenom osiguranju zaštitite zdravlja na radu (N.N., br. 85/06. i 67/08.), kao i podzakonskih akata s obzirom na postupanje u pojedinim slučajevima.

Objavom pitanja i odgovora na web stranica Zavoda konkretna pojašnjenja postaju dostupna svim posjetiteljima stranica čime se nastoji postići bolja obaviještenost o sustavu obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu, kao i konkretnim stručnim informacijama u konačnici utjecati na brže i kvalitetnije ostvarivanje prava osiguranika.

1. Koliko dugo vrijedi uputnica za specijalistu od datuma izdavanja?

Osigurana osoba u obvezi je naručiti se na pregled, liječenje ili dijagnostičku obradu teme-

ljem uputnice za specijalističko-konzilijarnu ili bolničku zdravstvenu zaštitu u roku od 30 dana od datuma izdavanja uputnice.

2. Koji dokument treba priložiti uz zahtjev za povrat sredstava za bolovanje kao dokaz da je plaća isplaćena ako je isplata bila gotovinska?

Ako ste dio plaće ili plaću isplatili kao gotovinu, morali ste svjedno obračunati zakonom propisane doprinose te porez i prirez. Kao dokaz morate priložiti obračun plaće, obračunate doprinose i uplaćene doprinose, te porez i prirez. Za dio koji je isplaćen kao gotovina treba priložiti isplaticu iz blagajne te izjavu radnika da je gotovinu primio. Bez navedenih dokumenata nećete moći podnijeti zahtjev za refundaciju naknade plaće.

3. Kod prijava ozljede na radu vrlo često se dogodi da se obrasci vrate s naznakom "Detaljnije objasniti izvor i/ili uzrok." Ne razumijem zašto ako postoji navedena šifra (koja sve objašnjava), a isto tako i kratak tekst "svojim riječima"?

Prijave o ozljedi na radu ponekad se vraćaju na nadopunu da se detaljnije objasni izvor i/ili uzrok ozljede iz razloga što iz samih šifri, kao i kratkog opisnog teksta uz šifru nije posve vidljivo da li je do ozljede radnika došlo uslijed skrivenog, nesavjesnog ili neodgovornog ponašanja radnika na radnom mjestu u smislu neprimjene pravila zaštite na radu, odnosno da li je do oz-

ljede radnika došlo zbog neprimjene pravila zaštite na radu za koju je odgovoran poslodavac ili netko treći.

U postupku utvrđivanja i priznavanja ozljede na radu utvrđuju se okolnosti svakog pojedinog slučaja, a o kojima ovisi priznavanje, odnosno nepriznavanje ozljede na radu, te je u svrhu navedenog ponekad potrebno zatražiti dopunu podataka iz podnesene prijave o ozljedi na radu.

4. Tijekom odlaska na posao 13.10.2009. godine imao sam prometnu nesreću te sam bio jedini nastradali u toj nesreći. Prema policijskom izvješću kriv sam za nastalu nesreću. Budući da se nesreća dogodila na putu od kuće do posla, zanima me imam li pravo na 100% bolovanje u sklopu ozljede na radu s obzirom da sam ugovorom o radu osiguran za ozljede nastale od kuće do posla?

U slučaju da je nakon podnesene prijave Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu u provedenom postupku priznata ozljeda na radu osiguraniku, osiguranik na teret ovog Zavoda ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu i novčanu naknadu u punom iznosu od osnovice za naknadu plaće.

Sukladno čl. 43., st. 1. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu (N.N., br. 125/07. i 4/08.) naknadu plaće obračunava i isplaćuje osiguraniku poslodavac. Temeljem stavka 2. navedenog članka ovaj Zavod izvršit će poslodavcu povrat isplaćenih sredstava na ime naknade plaće.

Ako nakon provedenog postupka u ovom Zavodu ozljeda ne bude priznata ozljedom na radu (zbog skrivljenog ponašanja u vezi prometne nezgode), osiguraniku ne pripadaju navedena prava za slučaj ozljede na radu propisana Zakonom o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (N.N., br. 85/06. i 67/08.).

Unatoč tome, temeljem ugovora o radu s poslodavcem, radnik može kod poslodavca ostvarivati sva prava koja su mu zajamčena samim ugovorom o radu, ali ne na teret ovog Zavoda.

Slijedom navedenog, ako ozljeda u provedenom postupku ne bude priznata ozljedom na radu, poslodavac kod ovog Zavoda neće moći ostvariti pravo na povrat isplaćene naknade plaće radniku.

5. Koji je izračun osnovice za bolovanje na teret HZZO-a, tj. da li je to bruto osnovica umanjena za doprinos MIO/20%, porez i prirez i da li se umanjuje i za poseban porez na neto plaće koji se uveo 1.8.2009.?

Člankom 58. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu propisan je način utvrđivanja osnovice za određivanje naknade plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad. Vaša obveza kao poslodavca je popuniti tiskanicu "potvrda o plaći" (koju možete isprintati s naših web stranica) na način da u nju unesete podatke o iznosima plaća koje su osiguraniku isplaćene u posljednjih šest mjeseci prije mjeseca u kojem je nastupio slučaj na osnovi kojeg stječe pravo na naknadu. U tiskanicu se po mjesecima upisuje bruto plaća (stupac 2) i neto plaća (stupac 3) gdje se upisuje plaća umanjena za zakonom propisane doprinose, porez i prirez te krizni porez koji se plaća iz plaće radnika. Nadalje, popunjavate stupce vezane uz sate rada ili bolovanja.

6. Moje poduzeće odabralo je specijalistu medicine rada u sjedištu poduzeća. Budući da je znatan broj radnika trenutno na terenu udaljen 80 km, možemo li najbliže tom mjestu odabrati još jednog specijalistu medicine rada?

Poslodavac, u pravilu, odabire doktora specijalistu medicine rada za svoje radnike prema svojem sjedištu. "U pravilu" znači da ako je sjedište poslodavca u jednom mjestu, a jedno radilište u drugom mjestu, poslodavac odabire dva doktora specijaliste medicine rada, tj. jednoga za zaposlenike u mjestu sjedišta poslodavca, a drugoga za radnike koji rade na dislociranom radilištu. Ako je sjedište poslodavca kao i dislocirano radilište u jednom gradu/općini, tada poslodavac odabire samo jednog doktora specijalistu medicine rada.

7. Radnici su više godina na poslovima s posebnim uvjetima rada i nisu bili na liječničkom pregledu. Sada idu na liječnički pregled, pa nas interesira koju vrstu zdravstvenog pregleda da stavimo u uputnici (obrazac RA-1) prethodni ili periodički, te ako je prethodni da li se poslodavcu refundiraju sredstva?

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu u skladu s odredbama Pravilnika o standardima i normativima prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu (N.N., br. 149/09. i 118/09.) osiguranim osobama Zavoda osigurava provođenje prethodnih, periodičnih i kontrolnih pregleda radnika na poslovima s posebnim uvjetima rada uz obvezu poslodavca da ima uredno izrađenu procjenu opasnosti. Konkretno, prije rasporeda na poslove s posebnim uvjetima rada poslodavac je obavezan, a u skladu s važećim zakonskim i podzakonskim propisima, uputiti osobe/radnike na prethodne zdravstvene preglede u svrhu ocjene zdravstvene sposobnosti (prethodni pregled). Troškove prethodnih pregleda snosi Zavod uz uvjet da je poslodavac te osobe zaposlio. Periodični pregledi obavljaju se nakon toga u propisanim rokovima, a sve u skladu s Pravilnikom o poslovima s posebnim uvjetima rada da bi se provjerilo zdravstveno stanje s osnova uvjeta rada.

8. Gdje se može nabaviti popis koje sve preglede specijalist medicine rada mora napraviti radnicima koji rade na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada? Npr. prema Pravilniku o radnim mjestima s posebnim uvjetima rada čl. 3., t. 19. (koje sve preglede treba napraviti). Da li postoji kakav popis za sve točke iz članka 3. tog pravilnika?

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu ugovorio je provođenje specifične zdravstvene zaštite u skladu s odredbama Pravilnika o standardima i normativima prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu

(N.N., br. 2/09. i 118/09.) s nositeljima doktora medicine, specijalistima medicine rada te je u obvezi osiguranim osobama Zavoda osigurati ugovoren opseg zdravstvene zaštite. Pitanje koje ste postavili, a koje se odnosi na popis pregleda koje specijalist medicine rada treba provesti za pojedina radna mjesta s posebnim uvjetima rada odnosi se na stručan rad specijaliste medicine rada. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu nije mjerodavan za stručni rad doktora medicine, već nadzor nad njihovim radom provodi Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu.

9. Da li je cijena usluga preventivnih pregleda ista ili različita u RH? Kako se tretira pregled ako je radnik na redovnom periodičnom pregledu dobio privremenu nesposobnost do normalizacije nalaza? Ponovni pregled obuhvaća samo neke od pregleda. Ako je pregled izvanredni, prilog računu treba biti spisak usluga i njihove cijene. Gdje se može pogledati cjenik usluga preventivnih pregleda?

Člankom 34. Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu (N.N., br. 2/09.) propisana je cijena zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu. U tablici navedenog članka taksativno su pobrojane cijene preventivnih-periodičnih pregleda u ordinacijama medicine rada. Cijena zdravstvenih usluga identična je na prostoru Republike Hrvatske. Spomenutu odluku možete naći u Narodnim novinama ili na našoj web stranici-Pravni akti-Odluke.

10. Koje šifre se upisuju za način nastanka ozljede, izvor ozljede i uzrok ozljede u prijavi kada je ozljeda na radu nastala na putu od radnog mjesta do kuće u prometnoj nesreći?

Točka 39., šifra 9: ostali načini nastanka ozljede radnika; točka 40., šifra 202: prijevozna sredstva cestovnog prometa; točka 41., šifra 891: viša sila.

11. Ako se po odgovoru na ovo pitanje upisuju ove šifre, što se upisuje pod točkom 45. i 46. u prijavi ako znamo da se navedeno odnosi na osnovna i posebna pravila zaštite na radu. Koje se šifre upisuju ako je ozljeda bila na putu, a čovjek je stradao kao pješak, primjer zapeo za rub trotoara?

Ako je:

- prometna nesreća:

39 - 9 – ostali načini nastanka ozljede

40 - 202 – prijevozna sredstva cestovnog prometa

41 - 891 ili 880 – protupravno djelovanje treće osobe

(ovisno tko je skrivio nesreću)

- ozljeda na putu s posla ili na posao:

39 - 1 – pad

40 - 812 – poskliznuće ili 891 – viša sila

41 - 700 – drugi navedeni izvori.

*Sonja Padovan Janković, dr. med., spec. med. rada
Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite
zdravlja na radu, Zagreb*